Ympäristövaliokunta
00102 EDUSKUNTA
YmV@eduskunta.fi

Asia: Valtioneuvoston U-kirjelmä päästökauppadirektiivin 2003/87/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ilmailun osuudesta unionin koko talouden laajuisen päästövähennystavoitteen edistämisessä ja maailmanlaajuisen markkinapohjaisen toimenpiteen asianmukaisesta toteuttamisesta

Ympäristöministeriön lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Ympäristöministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta lausua komission ehdotuksesta muuttaa asetusta 2003/87/EY siltä osin kuin on kyse ilmailun osuudesta unionin koko talouden laajuisen päästövähennystavoitteen edistämisessä ja maailmanlaajuisen markkinapohjaisen toimenpiteen asianmukaisesta toteuttamisesta.

Ympäristöministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja kannattaa lentoliikenteen päästökaupan tehostamista päästöoikeuksien ilmaisjaon asteittaisen poistamisen ja lineaarisen vähennyskertoimen korottamisen kautta. Kuten valtioneuvoston kannassa on todettu, ympäristöministeriö korostaa, että siirtymä tulee toteuttaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävällä, vaikuttavalla ja kustannustehokkaalla tavalla huomioiden luontokadon ehkäisyn, digitalisaation sekä oikeudenmukaisuuteen liittyvät näkökulmat.

Lentoliikenteen osuus kasvihuonekaasupäästöistä Euroopassa liikennesektorilla on suurin tieliikenteen jälkeen. Päästöjen osuus kaikista kasvihuonekaasupäästöistä oli vuonna 2017 EU:ssa 3,8 % ja maailmanlaajuisesti Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestön ICAO on arvioinut päästöjen kolminkertaistuvan vuoteen 2050 mennessä. Suomessa tilastokeskuksen mukaan vuonna 2017 tehtiin 12,4 miljoonaa ja 60 % yön yli ulkomaille kestävistä matkoista tehtiin lentokoneella.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä komission ehdotuksen tavoitetta tehostaa lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja sen varmistamista, että toimialan kehitys tulee EU:n ilmastovelvoitteiden saavuttamista. Yhdessä muun muassa komission ehdottaman velvoitteen uusien lentopolttoaineiden käytön lisäämiseksi (ReFuelEU Aviation) muodostavat ympäristöministeriön näkökulmasta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden lentoliikenteen päästöjen vähentämiseksi. Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että jatkovalmistelussa on tärkeää kiinnittää huomiota muun muassa ehdotusten ristikkäisvaikutuksiin ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

Ympäristöministeriö korostaa, että päästökaupan tulee olla tehokasta. Komission ehdotuksen mukaisesti maksutta jaettavat päästöoikeudet jaettaisiin lentoyhtiöille vuosina 2024-2026 suhteessa niiden päästökaupan alaisen lentotoiminnan todennettuihin päästöihin vuonna 2023. Ympäristöministeriö korostaakin, että jatkoneuvotteluissa tulee arvioida tarkemmin sitä, onko ilmastonäkökulmasta perusteltua käyttää tulevia päästöjä ilmaisjaon perusteena.

Komissio ehdottaa kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n kansainvälistä päästövähennysjärjestelmän CORSIA:n (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation) yhdistämistä EU:n päästökauppaan. Komissio ehdottaa, että yhdistäminen toteutettaisiin ns. CLEAN-mallilla, jossa lentoliikenteen päästökauppaa sovellettaisiin nykyisessä laajuudessaan ETA-alueen sisällä ja CORSIA:a ETA-alueen ja niiden kolmansien maiden välisiin lentoihin, jotka osallistuvat järjestelmään. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota erityisesti eri vaihtoehtojen ilmastotoimien tehokkuuteen.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että EU pyrkii rakentavassa kansainvälisessä yhteistyössä ICAO:ssa edistämään niin CORSIA:n, kuin myös muiden lentoliikenteen ilmastotoimien, kunnianhimon tason nostoa. EU:n toimilla ja komission ehdotuksella ympäristöministeriön näkökulmasta voidaan kuitenkin lisätä painetta päästövähennystoimien toteuttamiselle myös kansainvälisellä tasolla. Tämä edistää Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamista.